
Povznesení

Triptych Jiřího Sozanského natrvalo v Karolinu

V prostorách Křížové chodby historické budovy Univerzity Karlovy je od pátku 29. března k vidění *Povznesení*, triptych malíře a sochaře Jiřího Sozanského, jehož k tvorbě inspiroval čin Jana Palacha.

„Jiří Sozanský patří mezi naše přední výtvarné umělce a Karolinum, národní kulturní památka, si právě to nejlepší žádá,“ vysvětluje Jan Royt, prorektor Univerzity Karlovy, proč právě toto dílo se od 29. března stane trvalou součástí historických prostor Karolina. Jak dále prorektor Royt uvedl, podstatnou je rovněž skutečnost, že námětem pro *Povznesení* se stal

„palachovský motiv“. Vlastně ani výběr pro umístění triptychu nebyl náhodný. Zvolený prostor bezprostředně sousedí s místem, kde bylo tělo Jana Palacha v den pohřbu vystaveno; dnes jej připomíná pamětní deska odhalená 16. ledna letošního roku.

„Při chápání jeho činu jako měřítka hodnot se nedalo žít, protože vše, co člověk udělal, bylo málo, vše byl kompromis,“ takové jsou vzpomínky Jiřího Sozanského na událost z 16. ledna 1969, která se mu stala inspirací pro řadu děl. Jak dále přiznal, Palachovým činem ztratil vnitřní motivaci pokračovat ve studiích na Akademii výtvarných umění. A právě tehdy se seznámil s Olbramem Zoubkem, v jehož ateliéru objevil posmrtnou Palachovu masku: „Zjistil jsem, že existují umělci, kteří se tlaku doby nepodvolují. Odlitku Palachovy tváře jsem se ale tehdy nedovolil ani dotknout a nikdy by mě nenapadlo, že bych našel odvahu s ním pracovat.“ Odlitek Palachovy tváře si proto dovolil do cyklu *Povznesení* zpracovat až v roce 2007...

„S otisky lidského těla jsem pracoval od počátku sedmdesátých let. Byly zárukou odstupu, který jsem do svých projektů potřeboval vnést. Figura jako stín nebo otisk není totéž jako figura, která má objem a hmotu. Je to jiný způsob vnímání reality. Tenkrát mě nenapadlo, že Turínské plátno bude mým inspiračním zdrojem ještě po více než čtyřiceti letech ve vztahu k Janu Palachovi,“ zamýšlí se Jiří Sozanský v knize *1969 rok zlomu*. Ta je svědectvím tvorby vzniklé na základě Palachova činu a vychází ze spojení dvou výrazných výtvarných osobností a přátel: Jiřího Sozanského a Olbrama Zoubka.

„Dílo Jiřího Sozanského, které burcuje výraznou expresivní formou, mluví moderním jazykem. Každý, i současná mladá generace, v něm může nalézt obecnou rovinu lidského utrpení,“ věří Jan Royt.

Při slavnostním setkání, které 4. dubna u *Povznesení* za přítomnosti rektora Tomáše Zímy a dalších hostů proběhlo, se výtvarník Jiří Sozanský neubránil dojetí. Připustil, že bude dlouho vstřebávat, aby uvěřil, že se jeho dílo stalo součástí historického centra české kultury a vzdělanosti. „**Je pro mě nečekané, že sebeupálení Jana Palacha, které je pro moji generaci traumatickou a slovy nepřenositelnou životní zkušeností, se může za jistých okolností transformovat v kvalitu duchovní povahy. To se stalo právě dnes způsobem, který si v lednu 1969 nikdo z nás neuměl ani představit, natož v to doufat. Děkuji všem, kdo na tomto procesu spolupracovali a pedagogům Univerzity Karlovy, že k této situaci vytvořili prostor. Dnešní den pro mě není příležitostí k sebe prezentaci. Jde o mnohem víc a chci věřit, že tento pocit se mnou sdílí i všichni zúčastnění,**“ řekl Jiří Sozanský.

Fotografie ze setkání dne 4. dubna:

Fotografie z instalace dne 29. března:

Marcela Uhlíková, [iForum](#)

Foto: Vladimír Šigut

Datum: 29. 3. 2019